

RADA GMINY
62-402 Ostrowite
ul. Lipowa 2 woj. wielkopolskie
tel. 63 2765160

U C H W A Ł A Nr VII/72/2024

RDY GMINY OSTROWITE z dnia 14 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Gminy Ostrowite na lata 2024-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.)

u c h w a ł a, c o n a s t ę p u j e:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny Gminy Ostrowite na lata 2024-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ostrowite.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Beata Mierzejewska

RADA GMINY
62-402 Ostrowite
ul. Lipowa 2 woj. wielkopolskie
tel. 63 2765160

Załącznik
do Uchwały Nr VII/72/2024
RADY GMINY OSTROWITE
z dnia 14 listopada 2024 r.

Program Wpierania Rodziny Gminy Ostrowite na lata 2024-2027

Spis treści

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I – PODSTAWA PRAWNA	4
ROZDZIAŁ II – DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN	5
ROZDZIAŁ III – CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE	9
III.1 CEL GŁÓWNY PROGRAMU	9
III.2 CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	9
ROZDZIAŁ IV – ADRESACI PROGRAMU	12
ROZDZIAŁ V – REALIZACJA PROGRAMU	13
V.1 PODMIOTY REALIZUJĄCE	13
V.2 FINANSOWANIE	13
V.3 REZULTATY	13
V.4 MONITORING	14
ZAKOŃCZENIE	15
SPIS TABEL	16

Wstęp

Szczególne rola rodziny polega na tym, że jest ona naturalnym i niezastąpionym środowiskiem dla rozwoju człowieka - w niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokajają swoje podstawowe potrzeby. Rodzina jako instytucja społeczna pozostaje w kręgu ciągłego zainteresowania socjologów, psychologów, pracowników socjalnych, pedagogów oraz przedstawicieli innych dziedzin nauki i praktyki. August Comte, którego definicja rodziny jest jedną z częściej przytaczanych, określał ją jako podstawową grupę społeczną, na której opiera się społeczeństwo.

Jedną z najistotniejszych funkcji rodziny jest wychowanie dzieci. We współczesnych rodzinach coraz częściej obserwuje się trudności z prawidłową realizacją zadań wychowawczych. Niesie to za sobą szereg zagrożeń dla dobrego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowywanych. Podkreślić należy, że dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczerego, miłości i zrozumienia.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć sytuację ekonomiczną, głównie w związku ze znacznym wzrostem kosztów utrzymania oraz życia. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych czy rodzin zrekonstruowanych, a także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Wobec potrzeby zapewnienia dobra dzieci, a także w trosce o ich harmonijny rozwój, jak również dla dobra samej rodziny, która stanowi naturalne środowisko rozwoju oraz dobra wszystkich jej członków, sporządzony został niniejszy Program Wspierania Rodziny gminy Ostrowite na lata 2024-2027. Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w gminie Ostrowite.

Rozdział I – Podstawa prawna

Zadania dotyczące wspierania rodziny opisane są przede wszystkim w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.). Zgodnie z art. 176 pkt 1, tej ustawy do zadań własnych gminy należy m.in.:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Zgodnie z art. 179 ust. 2 wymienionej ustawy, gminne programy wspierania rodziny uchwalane są przez radę gminy.

Różnorodność kwestii, jakie w kontekście wsparcia rodziny należy uwzględnić, powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 421);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Należy wskazać, że niniejszy Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrowite na lata 2024-2032.

Rozdział II – Diagnoza sytuacji rodzin

Gmina Ostrowite ma status gminy wiejskiej i położona jest w województwie wielkopolskim, w powiecie słupeckim. Na koniec 2023 roku liczyła 4 757 mieszkańców, z czego 50,6% stanowiły kobiety, a 49,4% - mężczyźni. Według statystyk Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego¹ w latach 2013-2023 liczba mieszkańców gminy zmalała o 7,9%.

59,0% mieszkańców gminy Ostrowite jest w wieku produkcyjnym, 18,8% - w wieku przedprodukcyjnym, a 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Średni przyrost naturalny w latach 2013-2023 w gminie Ostrowite wynosił -7. Tym samym średnia wartość przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców wyniosła w tym okresie w omawianej gminie -1,5‰ (dla porównania w województwie wielkopolskim wyniosła 0,1‰, a w ogóle kraju -1,7‰).

Średnie saldo migracji gminnych na pobyt stały w latach 2013-2023 w gminie Ostrowite wynosiło -13. Średnia wartość salda migracji na 1 000 mieszkańców wyniosła w tym okresie -2,6‰ (dla porównania w województwie wielkopolskim wyniosła 0,4‰, a w ogóle kraju 0,0‰).

Z przedstawionych danych wynika jednoznacznie, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostrowite systematycznie się zmniejsza.

Tabela 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Ostrowite w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Rodziny objęte pomocą społeczną	204	162	162
Rodziny z dziećmi ogółem	49	36	36
o liczbie dzieci:			
- 1	15	10	10
- 2	19	16	16
- 3	8	5	5
- 4	4	2	2
- 5	3	2	2
- 6	0	1	1
- 7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	8	5	5
o liczbie dzieci:			
- 1	3	2	2
- 2	2	2	2
- 3	3	1	1
- 4 i więcej	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowitem

W 2023 roku najwięcej rodzin w gminie Ostrowite było objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (153), niepełnosprawności (138), bezrobocia (89) i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (80).

¹ www.bdl.stat.gov.pl

Tabela 2 Informacje na temat powodów udzielania pomocy społecznej w gminie Ostrowite w latach 2022-2023

Kategoria	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców
	2022			2023		
Ubóstwo	11	19	0,4%	11	19	0,4%
Sieroctwo	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Ochrona macierzyństwa	5	21	0,4%	5	21	0,4%
Bezdomność	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Bezrobocie	32	89	1,9%	32	89	1,9%
Niepełnosprawność	76	138	2,9%	76	138	2,9%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	17	80	1,7%	17	80	1,7%
Długotrwała lub ciężka choroba	77	153	3,2%	77	153	3,2%
Przemoc domowa	9	38	0,8%	9	38	0,8%
Alkoholizm	9	12	0,3%	9	12	0,3%
Narkomania	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0,0%	0	0	0,0%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowitem

Rodziny borykające się z problemami i kryzysami w gminie Ostrowite korzystają przede wszystkim ze wsparcia w formie pracy socjalnej. Asystent rodziny został zatrudniony w gminie od 15 kwietnia 2024 roku - na chwilę obecną pracuje z 5 rodzinami.

Tabela 3 Rodziny korzystające z pomocy społecznej według form jej udzielania w gminie Ostrowite w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	0	0	0
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0
Praca socjalna	204	162	162
Interwencja kryzysowa	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowitem

W ramach zasobów (instytucjonalnych) gminy, które wspierają rodzinę, należy wymienić przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowitem wraz z asystentem rodziny;
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi;

- placówki ochrony zdrowia;
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Ostrowitem;
- Posterunek Policji w Ostrowitem (KPP w Słupcy).

Jednocześnie, jednostkami wspierającymi są m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Słupcy, Sąd Rejonowy w Słupcy.

Rozdział III – Cel główny oraz cele szczegółowe

III.1 Cel główny Programu

Cel główny Programu Wspierania Rodziny gminy Ostrowite na lata 2024-2024 to:

Zapewnienie rodzinom z terenu gminy Ostrowite efektywnej pomocy we właściwym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

III.2 Cele szczegółowe Programu

Poniżej – cele strategiczne, których wypełnienie ma wspomóc osiągnięcie postawionego celu głównego Programu.

Cel strategiczny 1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i przeciwdziałanie ubóstwu wśród rodzin	
Działania: • Zapewnianie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom na podstawie przepisów prawnych • Realizacja dożywiania dzieci i młodzieży • Zapewnianie odpowiednich warunków lokalitywnych rodzinom z potrzebami • Wspieranie w znalezieniu zatrudnienia dla poprawy sytuacji finansowej rodzin	Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy placówki oświatowe organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy
Termin realizacji: 2024-2030 (działanie ciągłe)	
Wskaźniki: • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej • liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem	

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców	
Działania: • Podnoszenie kompetencji rodzicielskich mieszkańców poprzez warsztaty, zajęcia, pogadanki, szkolenia • Organizacja wydarzeń integrujących rodziny • Prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych dla rodziców w zakresie aktualnych problemów dzieci i młodzieży	Realizator: Gminny Ośrodek pomocy Społecznej placówki oświatowe podmioty kulturalne i rekreacyjne organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024-2030 (działanie ciągłe)	
Wskaźniki: • liczba rodzin uczestniczących w działaniach nakierowanych na podniesienie kompetencji rodzicielskich	

Cel strategiczny 3. Skuteczne reagowanie na problemy i kryzysy rodzin	
Działania: • Diagnozowanie i monitorowanie problemów i trudności występujących w rodzinach • Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności • Zapewnianie wsparcia asystenta rodziny • Realizowanie pracy socjalnej z rodzinami borykającymi się z problemami i kryzysami • Zapewnianie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego • Realizacja wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci i młodzieży • Realizacja działań z zakresu pieczy zastępczej	Realizatorzy: Gminny Ośrodek pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówki oświatowe podmioty kulturalne i rekreacyjne organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

• Budowanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	
Termin realizacji: 2024-2030 (działanie ciągłe)	
Wskaźniki: • liczba zrealizowanych wywiadów środowiskowych • liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • liczba rodzin objętych pracą socjalną • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	

Cel strategiczny 4. Wysoki poziom kompetencji kadr podmiotów wspierających rodziny	
Działania: • Udział kadr podmiotów wspierających rodziny w szkoleniach i kursach • Systematyczne aktualizowanie wiedzy przez kadrę różnych podmiotów z zakresu zagrożeń dla dzieci i młodzieży • Aktywna współpraca między publicznymi i pozarządowymi podmiotami działającymi w sferze wspierania rodzin • Wspieranie osób pracujących z rodzinami (grupy wsparcia, wsparcie psychologiczne, superwizja itp.)	Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówki oświatowe organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024-2030 (działanie ciągłe)	
Wskaźniki: • liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach	

Rozdział IV – Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są rodziny zamieszkujące gminę Ostrowite, ze szczególnym uwzględnieniem:

- rodzin niewydolnych wychowawczo;
- rodzin niezaradnych życiowo;
- rodzin żyjących w ubóstwie;
- rodzin dotkniętych bezrobociem;
- rodzin dotkniętych przemocą domową;
- rodzin wielodzietnych;
- rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko/dzieci;
- dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- dzieci przejawiających trudności wychowawcze;
- dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Wskazane wyżej grupy stanowią wyliczenie otwarte, mające na celu ukierunkowanie pomocy, jaką zaoferować może gmina, na rodziny w których występują problemy społeczne. Jedynie poprzez wspólne działania rodzin i gminy możliwe będzie zapewnienie odpowiednich warunków do życia i funkcjonowania, a także wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Rozdział V – Realizacja Programu

V.1 Podmioty realizujące

Głównym podmiotem realizującym niniejszy Program (jego Cele) będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowitem. Jednakże pełna realizacja będzie możliwa dopiero we współpracy z innymi instytucjami/podmiotami, które również realizują zadania w zakresie wspierania rodziny, takimi jak m.in.:

- Urząd Gminy;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Policja;
- placówki oświatowe (szkoły);
- placówki kulturalne;
- placówki ochrony zdrowia;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy;
- kuratorzy sądowi.

V.2 Finansowanie

Źródło finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny gminy Ostrowite na lata 2024-2027 stanowi przede wszystkim budżet gminy – środki własne. Dodatkowo środki na realizację Programu pochodzić będą z dotacji i środków pozabudżetowych, pozyskanych w ramach finansowań zewnętrznych, m.in. z budżetu państwa, programów rządowych lub unijnych.

V.3 Rezultaty

Głównym założeniem Programu jest stworzenie jak najkorzystniejszych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Ostrowite. Rezultatami Programu będą:

- polepszenie sytuacji rodzin;
- redukcja problemu wykluczenia społecznego;
- zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk w rodzinach;
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat właściwych wzorców wychowawczych, relacji rodzinnych oraz funkcjonowania rodzin;

- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje wspierające rodziny, w tym rozwój kompetencji osób zajmujących się tą tematyką;
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w wsparcie rodzin.

V.4 Monitoring

Monitoring niniejszego Programu odbywać się będzie w formie rocznych sprawozdań, które sporządzać będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku za rok miniony. Sprawozdania składane będą Radzie Gminy Ostrowite przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (w imieniu Wójta - jako realizacja obowiązku wynikającego z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Monitoring stanowić będzie obserwację zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Zakończenie

Głównym celem, a zarazem założeniem niniejszego Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez wzmacnianie roli i funkcji członków rodziny. Warto zauważyć, że szczególną rolę w działaniach wspierających rodzinę należy upatrywać w działalności profilaktycznej, której najważniejszym celem jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy – zarówno tym, które dopiero zaistnieją, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć” pożądane jest promowanie działań profilaktycznych, które skierowane będą na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi.

Osiągnięcie wyznaczonych celów uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Jednocześnie nie należy zapominać, że Program niniejszy ma charakter dokumentu otwartego, tzn. dopuszczającego ewentualne zmiany i modyfikacje.

Spis tabel

<u>Tabela 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Ostrowite w latach 2021-2023</u>	<u>5</u>
<u>Tabela 2 Informacje na temat powodów udzielania pomocy społecznej w gminie Ostrowite w latach 2022-2023</u>	<u>6</u>
<u>Tabela 3 Rodziny korzystające z pomocy społecznej według form jej udzielania w gminie Ostrowite w latach 2021-2023</u>	<u>7</u>

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Beata Mierzejewska
Beata Mierzejewska

RADA GMINY
62-402 Ostrowite
ul. Lipowa 2 woj. wielkopolskie
tel. 63 2765160

Uzasadnienie
do Uchwały Nr VII/72/2024

RADY GMINY OSTROWITE

z dnia 14 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Gminy Ostrowite na lata 2024-2027

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.) określa zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Głównym celem Programu, stanowiącego element polityki prorodzinnej gminy, jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie działań profilaktycznych oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Założenia Programu stanowią załącznik do niniejszej uchwały. Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Ostrowite na lata 2024-2027 wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrowite na lata 2024-2032 w obszarze wspierania rodzin oraz wspomagania rozwoju dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Beata Mierzejewska
Beata Mierzejewska

